

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: ВАЖЛИВІ АСПЕКТИ ТА ІНСТРУМЕНТИ

Качмарек Л., д-р техн. наук, професор

Лодзький технічний університет

Негаєва Г.В., здобувач вищої освіти

Хорошилова І.О., канд. екон. наук, доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Сучасна банківська система стоїть перед безліччю викликів, серед яких ключовим є забезпечення стійкості та ефективності в умовах постійної нестабільності фінансового середовища. У цьому контексті стратегічне управління ризиками в банківській сфері набуває великого значення, оскільки воно визначає майбутній успіх і надійність фінансових установ.

Роль стратегічного управління ризиками полягає не лише у мінімізації можливих загроз, але й у впровадженні стратегій, які сприяють досягненню поставлених цілей та підвищенню конкурентоспроможності банку. Головна ідея цієї концепції полягає в глибокому розумінні основних ризиків, що виникають для банків, таких як кредитний, ринковий та операційний ризики, а також уміння ефективно впроваджувати стратегії для їх управління.

Кредитний ризик відображає можливі втрати, пов'язані з невиконанням позичальниками своїх фінансових зобов'язань перед банком. Ринковий ризик виникає через зміни у фінансових ринкових умовах, таких як зміни в процентних ставках або валютних курсах. Операційний ризик належить до можливих збитків, що виникають внаслідок несправностей у внутрішніх процесах, системах або через людський фактор [1].

Для ефективного управління цими ризиками банки використовують різноманітні методи та інструменти. Вони містять стрес-тестування, що дозволяє оцінити стійкість банку до негативних сценаріїв, ризик-менеджмент, що визначає рівень ризику, який банк готовий прийняти, а також

портфельне управління, спрямоване на оптимізацію структури активів та пасивів.

Разом з тим, зростання складності фінансових ринків та постійні зміни регулятивного середовища змушують банки постійно адаптуватися та модернізувати свої стратегії управління ризиками. У цьому контексті особливо важливою стає роль технологій, від аналізу даних до використання штучного інтелекту, що надає банкам можливість швидше та точніше реагувати на зміни у середовищі та приймати обґрунтовані рішення [2].

Отже, ефективне стратегічне управління ризиками в банківській сфері вимагає постійного моніторингу, адаптації та інновацій. Тільки за умови вдосконалення управління ризиками банки зможуть успішно функціонувати в умовах невизначеності та забезпечувати стійкість і надійність своєї діяльності.

Стратегічне управління ризиками в банківській сфері вимагає використання різноманітних методів та інструментів для ефективного прогнозування, оцінки та керування ризиками. Стрес-тестування є важливим інструментом для оцінки стійкості банку до негативних подій та стресових сценаріїв. Цей метод дозволяє банку аналізувати можливі втрати в умовах кризи або непередбачуваних обставин, щоб прийняти відповідні заходи для зменшення ризиків.

Ризик-менеджмент є ще одним ключовим аспектом стратегічного управління ризиками. Цей підхід визначає рівень ризику, з яким банк готовий працювати в межах своєї стратегії та фінансових можливостей. Розробка чіткого ризик-апетиту допомагає банкам управляти своїми діями та ресурсами з урахуванням внутрішніх і зовнішніх обмежень.

Портфельне управління також відіграє важливу роль у стратегічному управлінні ризиками. Цей підхід полягає в оптимізації структури активів та пасивів банку з метою максимізації доходів та мінімізації ризиків. Шляхом диверсифікації портфеля та врахування різних факторів ризику, банки можуть забезпечити більш стійку та збалансовану фінансову позицію.

Зміна ринкових умов та регулятивних вимог вимагає від банків постійного оновлення їх стратегій управління ризиками. Підходи, які були ефективними в минулому, можуть виявитися неефективними в нових умовах. Тому важливо, щоб банки були гнучкими та готовими до змін, а також використовували нові технології та аналітичні інструменти для підтримки своїх стратегій управління ризиками [3].

Ці методи та інструменти допомагають банкам ефективно управляти ризиками та забезпечувати стабільність та надійність своєї діяльності в умовах постійної зміни та невизначеності фінансового середовища.

Підсумовуючи вищевикладене, можна зазначити, що стратегічне управління ризиками є неодмінною складовою успішної банківської діяльності в сучасному фінансовому середовищі. Постійний моніторинг та адаптація стратегічного управління ризиками є ключовими для досягнення успіху в банківській сфері. Банки повинні бути готові до змін в ринкових умовах та регулятивному середовищі, а також активно впроваджувати нові технології та аналітичні інструменти для підтримки своїх стратегій управління ризиками.

Перспективи розвитку стратегічного управління ризиками містять поглиблене використання штучного інтелекту, аналітики даних та інших інноваційних технологій. Це дозволить банкам забезпечити більш точне прогнозування ризиків та приймати обґрунтовані рішення в умовах невизначеності та змін [4].

Успішне стратегічне управління ризиками дозволяє банкам не лише зменшити можливі втрати, але й створити конкурентну перевагу, забезпечуючи стійкість та надійність своєї діяльності. Однак для досягнення цих цілей необхідно постійно вдосконалювати свої підходи та стратегії, враховуючи змінність фінансового середовища та нові виклики, що виникають.

Перелік посилань:

1. Hull J. Risk Management and Financial Institutions. Wiley, 2014.
2. Іванов О.І., Петров В.М. Стратегічне управління ризиками в банківській сфері. *Фінанси України*. 2018. № 9.

3. Литвинов В.О., Козлов О.В. Стратегічне управління ризиками в банківській діяльності: аналіз та практика в Україні. *Економіка: проблеми теорії та практики*. 2019. Вип. 918.

4. Сидоренко І.П., Коваленко О.М. Роль технологій у покращенні стратегічного управління ризиками в українських банках. *Науковий вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Сер. Економічна*. 2020. № 33.

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМАТИКА ФІНАНСОВИХ ВІДНОСИН З ЗОВНІШНІМИ КОНТРАГЕНТАМИ

Пеняк Ю.С., канд. екон. наук, доцент

Сердюк І.В., здобувач вищої освіти

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Розрахунки з постачальниками та підрядниками є важливою складовою фінансової стратегії будь-якого підприємства. Управління цими процесами вимагає уваги до деталей та глибокого розуміння специфіки взаємодії з партнерами. В процесі взаємодії з контрагентами виникають певні особливості, які варто враховувати:

– регулярність розрахунків – важливо підтримувати стабільні та своєчасні виплати за надані послуги чи товари, щоб забезпечити довгострокові відносини та підтримати репутацію платоспроможного партнера;

– управління заборгованістю – важливо збалансувати зобов'язання перед постачальниками та підрядниками з власними фінансовими можливостями, щоб уникнути проблем з ліквідністю;

– аналіз умов контрактів – ретельний аналіз угод з постачальниками та підрядниками дозволяє уникнути непередбачуваних ризиків та конфліктів у майбутньому.

У сучасному бізнесі ефективне управління розрахунками з постачальниками та підрядниками є ключовим аспектом успішної діяльності підприємства. Оптимізація цих процесів дозволяє підприємствам зберігати конкурентну перевагу на